

دامه‌زاندنی "ی. ق. ک." وەرچهرخان بوو له بزاقی رزگاربخوازی کوردستاندا ... محهمهد عه‌بدوڵلا كه‌لاری

قوتابیان، تووێژیکێ به‌ربلاوی کۆمه‌ڵن، له هه‌موو ئان و ساتیکدا ئاماده‌باشی و هه‌ول و ته‌قه‌لاکانیان له‌به‌رچاو بووه‌و، له‌به‌رئه‌وه‌ی هه‌ستیارترین و به‌جۆش و خرۆشترین تووێژی کۆمه‌ڵن، بۆیه له ناوچه جیا جیاکانی جیهان بوونه‌ته جیی ئومید و هیوای شۆرشه‌کان و، ئاینده‌ی گه‌لیان له‌سه‌ر بونیات دهنری. هه‌لبه‌ت بزاقی ئه‌کتیفانه‌ی قوتابیان له سه‌رانسه‌ری جیهان رۆلێکی کاریگه‌رو به‌رچاوی هه‌بووه له خه‌باتی بزوتنه‌وه‌ی شۆرشگێری جیهانیدا، له‌پێناو به‌رقه‌رارکردنی ژيانیکێ ئارام له‌سایه‌ی ئازادی و دیموکراسیدا و رامالینی چه‌ک و شه‌ر، له‌پێناو ژيانیکێ به‌خته‌وه‌رو ئاسووده‌و، به‌دیه‌پنانی مافه‌کانی تریان له‌بواری زانست و فێربوون و په‌روه‌رده‌کردندا.

تووێژی قوتابیان لایه‌نیکێ گرنگی (نه‌ته‌وه) پیکدینن، له‌به‌رئه‌وه‌ی هۆکاریکی کاریگه‌رن بۆ بونیاتنان و پیشکه‌وتنی گه‌ل و ولات، له‌م دیدگایه‌وه سه‌رکردایه‌تی پارتي دیموکراتی کوردستان به‌بیرکردنه‌وه‌ی هه‌کیمانه‌ی باوکی رۆحیی نه‌ته‌وه‌ی کورد بارزانی نه‌مر، وه‌ک پێوێستیه‌کی میژوویی و سه‌رده‌میانه‌ی بپاری دامه‌زاندنی یه‌که‌م ریکخراوی قوتابیانیه‌ی کوردستانی دا به‌ناوی (یه‌کیتی قوتابیان کوردستان)، به‌مه‌به‌ستی کۆکردنه‌وه‌ی

سه‌رجه‌م قوتابیان کوردستان له ژێر چه‌تریکدا، پتر به‌ه‌ودان و داکوکیکردن له مافه ره‌واکانیان و، سه‌رپه‌رشتیکردنی کاروباریان بۆئه‌وه‌ی گرنگی زیاتر به هه‌موو بواره‌کانی ژيانیان بدري. دامه‌زاندنی یه‌کیتی قوتابیان کوردستان ئه‌و وه‌رچه‌رخانه‌ میژوویییه‌ بوو که قوتابیان کوردستان بۆ یه‌که‌مجار جاری دامه‌زاندنی ریکخراوه‌که‌یان به سه‌ربه‌خۆیی دا و، به‌ر له‌مه‌ش قوتابیان کوردستان وێرای خه‌باتی رۆشنیاری و زانستیانه‌یان، دانه‌ب‌راوی خه‌بات بوونه له‌پێناو ئازادی گه‌ل و رزگاری نیشتماندا. ئه‌م جاردا نه‌ش که له 18ی شوباتی 1953 راگه‌یه‌نرا شیوازیکی دیکه‌ی خه‌بات و تیکۆشانی گه‌لی کوردستان بوو ده‌هه‌ن به‌ر ئه‌و هه‌ره‌شه‌و پێشیلکردنانه‌ی ده‌ره‌ق به ماف و بوونی گه‌له‌که‌مان ده‌کرا. بێگومان بوونی ریکخراویکی جه‌ماوه‌ری که په‌رهنسییه‌کانی پراکتیزه‌کراو هه‌لقولاوی چه‌مکی دیموکراتیه‌ت و هه‌نگاونان به‌ره‌و کۆمه‌لگه‌یه‌کی مه‌ده‌نی بوو زۆر پێوێست بوو، بۆ سپینه‌وه‌ی مۆرک و روخساری شیوپنراوی گه‌له‌که‌مان له‌لایه‌ن ناحه‌زو داگیرکه‌ران که بۆیان دروست کردبوو، گوايه کورد گه‌لیکی نه‌فامه و جگه له زمانی شه‌رو چه‌ک له هیه‌چ زمانیکه‌تر ناگا، بۆیه ئه‌م هه‌نگاوه تازه بابته‌ی خه‌بات، ئامرازیکێ گرنگ بوو له ناساندنی دۆزی ره‌وای گه‌له‌که‌مان به گه‌لانی جیهان، له‌میانه‌ی به‌شداریکردنی نوێنه‌رانی ئه‌م یه‌کیتیه‌ له چه‌ندین کۆبوونه‌وه‌و فیه‌ستیقال و کۆنگره جیهانیه‌کانی تایبه‌ت به قوتابیان و، توانیویانه‌ ده‌نگی سته‌ملیکراوی گه‌له‌که‌مان و کێشه ره‌واکه‌ی به ئاماده‌بووان بگه‌یه‌ن.

شانبه‌شانی ئه‌م خه‌باته یه‌لۆماسیانه‌ی که ته‌کانیکێ باشی به دۆزی کوردی دا، له رۆژانی ته‌نگانه‌دا ئه‌و ده‌مه‌ی میله‌ته‌که‌مان پێوێستی به نه‌عه‌رته‌ی جوامیرانه‌ی رۆله‌کانی هه‌بوو، ئه‌ندامانی ئه‌م ریکخراوه له شاخدا پێشمه‌رگه‌ی به وه‌فاو پارێزه‌ری سه‌نگه‌ری کوردایه‌تی بوونه بۆ له‌گۆرانی خه‌ونی

دوژمنان و هه‌لهاتنی ئاسۆیه‌کی پرشنگدار، هاوکات مامۆستاو فیکراری منداڵانیش بوون له ناوچه رزگارکراوه‌کانی ژێر ده‌سه‌لاتی شوێرش، ئهم خه‌باتانه‌ش په‌یوه‌ندییه‌کی گرێدراو بوو به‌ خه‌باتی شار، که رۆڵیکی کارامه‌و دیاری گێراوه له به‌ ئاگاهینانه‌وه‌ی تاکی کورد به‌ گشتی و توێژی رۆشنفیکری قوتابیان به‌تایبه‌تی، له‌مه‌ر ره‌وايه‌تی دۆزه‌که‌مان و چاندن و به‌هێزکردنی هه‌ستی نه‌ته‌وه‌یی له‌ بیروباوه‌ریان، ئهمه‌ش ته‌نیا له‌ شاره‌کانی کوردستان نه‌بوو، به‌لکو له‌شاره‌کانی وه‌کو به‌غداو به‌سره‌ش به‌شیوه‌یه‌کی ئه‌کتیفانه‌ رینمایی و بریاره‌کانی سه‌ره‌وه له‌لایه‌ن ریکخستنه‌ نه‌ینیه‌کانه‌وه به‌ریکوپێکی جییه‌جی ده‌کرا. دواتر له‌ راپه‌رینه‌ مه‌زنه‌که‌ی به‌هاری 1991 ئه‌ندامانی (ی. ق. ک) هاوشان له‌گه‌ڵ پێشمه‌رگه‌دا گیانفیدایانه‌ شه‌ره‌فی پاکتاوکردنی خاکی کوردستانیان پی به‌خشرا، له‌ پالپشتی کردنی په‌رله‌مان و حکومه‌تی کوردستان و، گوێشکردنی نه‌وه‌ی نوی به‌ هزری ره‌سه‌نی نه‌ته‌وايه‌تی و نیشتمان و مرۆقپه‌روه‌ری و زانستخواری.

یه‌کێتی قوتابیان کوردستان له‌ ماوه‌ی په‌نجاو چوار ساله‌ی ته‌مه‌نیدا هه‌ولیداوه‌ پشکداری کاریگه‌رانه‌ بکات له‌ پرۆسه‌ی بونیاتنه‌وه‌ی خواست و ئیراده‌ی مرۆقی کوردو، سپینه‌وه‌ی شوینه‌واره‌ ناشیرینه‌کانی سیاسه‌تی دوژمنان له‌سه‌ر گه‌له‌که‌مان، ئیستاش له‌میانه‌ی داگیرسانی په‌نجاو په‌نجه‌مین مۆمی ته‌مه‌نیدا، به‌پێی چه‌مکی پیناسه‌ پر به‌ پێسته‌که‌ی بارزانی نه‌مردا، ئه‌ندامانی ئهم یه‌کێتیه‌ هه‌میشه‌ سه‌ره‌ رمی شوێرش و سه‌ره‌له‌دانه‌کان بوونه، هاوکات پێشپه‌وه‌ی کاروانی زانست و پێشکه‌وتنخواری بوونه، بۆیه هه‌رده‌م پێگه‌ی پێگه‌یاندنی تیکۆشه‌ران و نیشتمانپه‌روه‌ران بووه هه‌روه‌ک سه‌رۆک بارزانی دوپاتی ده‌کاته‌وه که رۆلی (ی. ق. ک) له‌ بزاقی رزگاربخواری کوردستاندا ئیجگار پر به‌هایه و جیگه‌ی ریزو شانازی هه‌موو تیکۆشه‌رانه‌ پرۆگرامه‌کان و میتۆدی کاری ئهم ریکخراوه له‌ ریبازو بیروباوه‌ری کوردستانیه‌ی بارزانی نه‌مه‌روه سه‌رچاوه‌یان گرتوووه له‌ دیدگایه‌کی نیشتمانی و نه‌ته‌وه‌یی و شارستانییدا داریژراون، به‌جۆریک وای سه‌پاندوووه که قوتابیان کوردستان بۆ هه‌میشه به‌ ئاوێته‌یی له‌گه‌ڵ ریکخراوه‌که‌یان بمیننه‌وه‌و لیک دانه‌برین، چونکه (ی. ق. ک) داکوکیاری راسته‌قینه‌یان بووه، ئاکامی هه‌لبژاردنه‌کانی نوینه‌رایه‌تی قوتابلیانیش له‌ سالانی رابردوو گه‌واهیده‌ری ئهم راستیه‌ن. ئیستاش له‌سایه‌ی پێشکه‌وتنه‌کانی ژياندا، ئهم ریکخراوه بویرانه به‌یداخی زانست و فیربونی راگرتوووه هه‌نگاو به‌ره‌و ئامانجه‌کانی ده‌نی، که پێگه‌یاندنی نه‌وه‌یه‌کی هۆشیار بۆ کوردستانیکێ سه‌ره‌خۆی ئازاد، بۆیه به‌ مانای وشه‌و به‌ کرده‌وه‌ش، چه‌که‌ره‌کردنی ئهم ریکخراوه وه‌رچه‌رخانیکی میژوویی بوو به‌سه‌ر ئاراسته‌و شیوازو هزری بزاقی رزگاربخواری گه‌له‌که‌ماندا.

Kalary79@yahoo.com